

Aanvullend Onderzoek

Gemeente Westerveld

Aanvullend verkennend onderzoek Hazelworm, gemeente Westerveld, locatie Nijensleek

Colofon

Opdrachtgever

Gemeente Westerveld
Contactpersoon De Heer P. Doeven
Raadhuislaan 1
7981 EL Diever

Rapportnummer

2020-005

Versienummer

D2

Status

Definitief

Datum

6 mei 2020

Vestiging Ecologisch Advies

Kaales Natuur & Ondernemen
Angerenstein 13
7339 BJ Ugchelen
085 – 06 541 82

Opsteller

M.W. Kaales

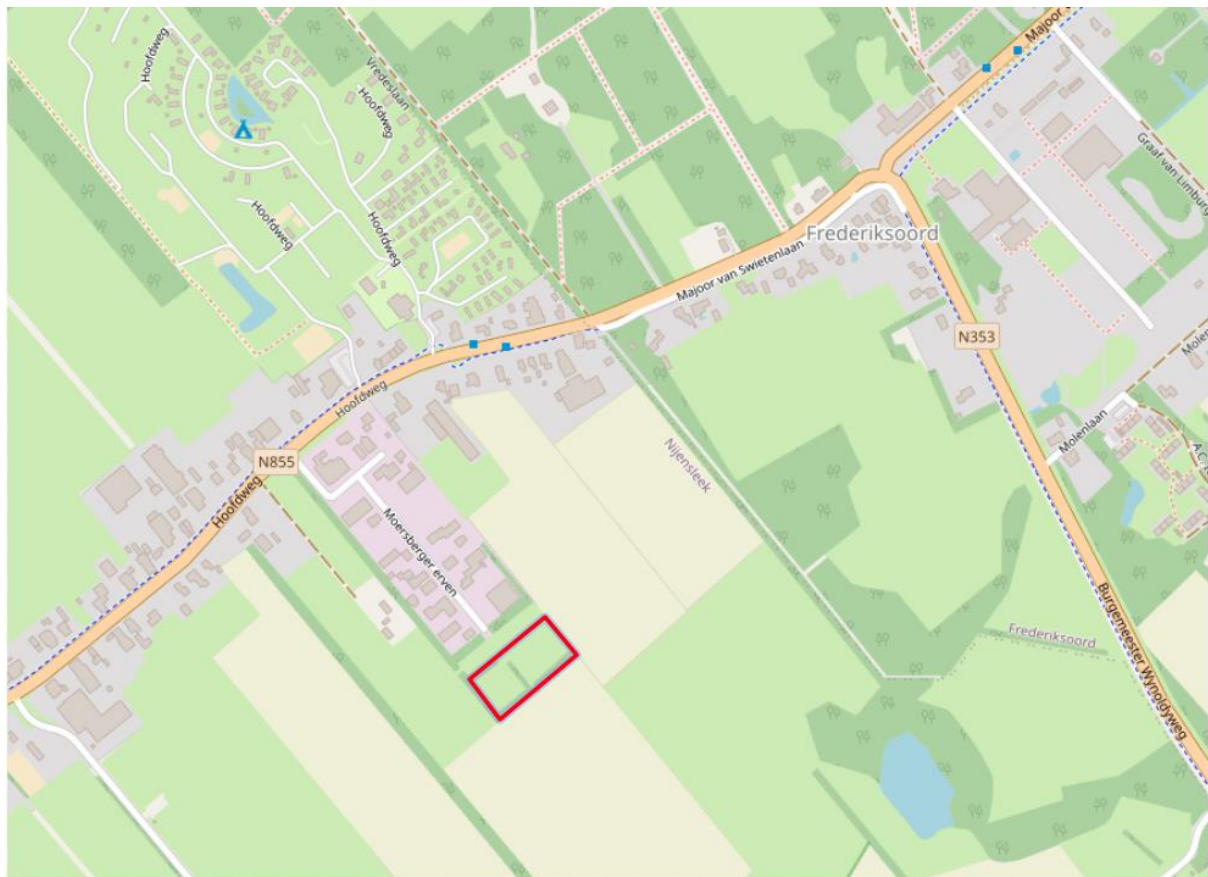
Inhoudsopgave

1	Inleiding -----	4 -
1.1	Aanleiding -----	4 -
1.2	Doel-----	6 -
2	Methode-----	7 -
2.1	Veldbezoek -----	7 -
2.2	Bronnen onderzoek -----	7 -
3	Bevindingen bezoek plangebied -----	8 -
4	Analyse -----	10 -
5	Conclusie-----	12 -
	Bijlage 1: Bronnen -----	13 -
	Bijlage 2: Foto-overzicht -----	14 -

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Westerveld heeft het voornemen om het bestemmingsplan 'Nijensleek' partieel te herzien. Op deze manier wordt voorzien in de vraag naar bedrijfskavels op het bedrijventerrein Moersberger Erven.

Afbeelding 1: Ligging plangebied. Bron: OpenStreetview.

In dit kader is een QuickScan Wet natuurbescherming uitgevoerd door een extern ecologisch adviesbureau.

De conclusie van dit globale onderzoek luidt als volgt: *Op basis van de uitgevoerde beknopte natuurtoets (d.d. 12 februari 2020) is gezien de aangetroffen terreinomstandigheden en de aard van de ontwikkeling een onvoldoende beeld van de natuurwaarden ontstaan. Aangezien er werkzaamheden plaatsvinden in de begroeide zones in het plangebied,*

kunnen negatieve effecten op hazelworm niet op voorhand uitgesloten worden. Nader onderzoek is nodig om te bepalen of hazelworm aanwezig is in begroeide zone die zal worden verwijderd. Op basis van dit nadere onderzoek zal worden bepaald of een ontheffing voor de Wnb noodzakelijk is.

Deze conclusie was voor de gemeente Westerveld aanleiding om een contra-expertise te vragen aan Kaales Natuur & Ondernemen | Ecologisch Onderzoek. Dit rapport behandelt deze second opinion. Het betreft een onderzoek op het niveau van een QuickScan en behandelt de geschiktheid van het plangebied als leefgebied voor een levensvatbare populatie (of een onderdeel daarvan). Uit de conclusie van de eerder uitgevoerde QuickScan blijkt dat negatieve effecten op de Hazelworm op voorhand niet kunnen worden uitgesloten. Zowel een QuickScan als Nader Onderzoek hebben niet het doel om voorkomen van de Hazelworm of eventuele negatieve effecten uit te sluiten. Het uitsluiten van voorkomen of effecten wordt vaak gesteld op basis van ecologisch onderzoek, maar dat is niet mogelijk. Nader onderzoek wordt uitgevoerd volgens een landelijk protocol dat opgesteld is door de brancheorganisatie Netwerk Groene Bureaus. Hoewel dit protocol niet wettelijk is vastgesteld of in beleid is verankerd wordt hier door de bevoegde gezagen in de meeste gevallen wel aan getoetst.

1.2 Doel

Het doel van de onderhavige rapportage is inzicht te geven in de mate van geschiktheid van het plangebied als leefgebied voor de Hazelworm. Dit is van belang om te kunnen bepalen of nader onderzoek naar het voorkomen van de Hazelworm nodig is. De onderzoeksvragen die bij dit onderzoek horen zijn:

- Is het gebied geschikt om als leefgebied voor een te dienen voor Hazelworm?
- Komt er in de directe nabijheid geschikt leefgebied voor waardoor incidentele hazelwormen in het plangebied voor kunnen komen?
- Geeft het huidige plangebied aanleiding tot een nader onderzoek naar het voorkomen van Hazelworm?

2 Methode

2.1 Veldbezoek

Voor de contra-expertise is op vrijdag 3 april onder gunstige en droge omstandigheden een bezoek gebracht aan het gebied. Het plangebied was overal toegankelijk waardoor een goed beeld werd verkregen de ecologische waarde en het huidige gebruik. Dit wordt verder in het volgende hoofdstuk H3. Bevindingen geschreven. In dit hoofdstuk is een overzicht opgenomen van de locaties waarvan foto's genomen zijn. Op deze manier ontstaat een goed beeld van het plangebied.

2.2 Bronnen onderzoek

Om de bevindingen uit het veld te kunnen onderbouwen is er onderzoek verricht naar diverse verifieerbare bronnen. De lijst met bronnen is opgenomen Bijlage 1.

3 Bevindingen bezoek plangebied

Uit onderstaand overzicht en uit het locatiebezoek blijkt dat de ecologisch ruimtelijke context van het plangebied een geïsoleerde positie kent. Het plangebied wordt omgeven door intensieve agrarische gronden. Een kleinschalige niet aaneengesloten groenstructuur rondom het plangebied vormt een afscheiding met deze gronden.

Afbeelding: Overzicht van de locaties die gefotografeerd zijn. Zie Bijlage 2 voor een overzicht van de foto's. Bron luchtfoto: Google maps.

Het zuidwestelijke deel van het plangebied betreft een voetbalveldje. Dit voetbalveldje (zie foto 4) wordt zelden gebruikt waar het voor bedoeld is. Dit heeft te maken met de ruimtelijke ligging niet langs een doorlopende route. In plaats daarvan wordt het trapveldje gebruikt als hondenuitlaatterrein (zie foto 5-1, en 5-2). Het groen rondom het trapveldje heeft een open karakter (foto 6, 8, 12), met ongeveer een breedte van 1,5-5 meter. In het

afschermende groen aan de noordwestzijde dat aan de parkeerplaats (foto 2, 17) grenst ligt zwerfvuil (foto 18).

Grenzend aan het noordwestelijke deel van het plangebied is woningbouw en kleinschalige industrie gesitueerd. Dit zorgt voor een intensief gebruik van de omgeving, met name de wegen.

In het noordoostelijke perceel zullen graafwerkzaamheden worden uitgevoerd. De groenstrook van dit perceel, wat vooral bestaat uit hazelaars (zie foto 21 en foto 22) heeft nauwelijks ondergroei. Aan de grote hoeveelheid lege hazelnoten te zien vormen deze een belangrijke voedselbron voor de aanwezige muizen. In dit perceel zijn ook foerageersporen (zie foto 23) van Das waargenomen. De foto laat een krabplek zien. Een pootafdruk en haren bleken van een Das te zijn.

4 Analyse

De beschrijving in de verspreidingsatlas van Nederland is als volgt: *De voorkeurshabitat van de hazelworm bestaat uit enigszins vochtige, met dichte vegetatie bedekte gebieden. De soort komt voor in bossen, bosranden, heide, houtwallen, struwelen, spoor- en wegbermen, kalkgraslanden, vestingwerken, steenhopen, ruderaal plaatsen en tuinen. De meeste waarnemingen hebben betrekking op bos- en heideterreinen (Stumpel 1997).*

Hoewel dergelijke habitats in de omgeving op minder dan 500 m te vinden zijn, liggen de grotere habitats op grotere afstand. Dit is hemelsbreed gemeten. De werkelijke afstand is veel groter omdat voor het verplaatsen een Hazelworm afhankelijk is van geschikt leefgebied. Tussen het plangebied en de geschikte leefgebieden in de omgeving/regio ligt intensief gebruikte infrastructuur en intensieve agrarische percelen. Het risico van verplaatsing is te groot door het aanwezige verkeer en de aanwezigheid van predatoren. Bovendien uit een PIT-tag onderzoek (Monitoring ecocorridor Zwaluwenberg, 2018) blijkt dat Hazelwormen bij voldoende voedsel in de directe omgeving beperkte actieradius kennen (maximaal 45 m.). Het is dus aannemelijk dat er voldoende voedsel in de geschikte habitats in de omgeving aanwezig is, waardoor de kans op zwervende dieren erg klein is.

De relatief lage ecologische kwaliteit van het plangebied door de ligging, het gebruik en het beheer maakt dit tot een zeer marginaal gebied voor hazelwormen.

In 3.1. is duidelijk geworden dat het plangebied geïsoleerd ligt, het groen een relatief open karakter kent, niet robuust is (1,5-5m breed), gebruikt wordt door honden en in het groen zwerfvuil ligt. Zoals hierboven te lezen is valt het niet uit te sluiten dat er wel eens Hazelworm opduikt. Het is aannemelijker dat dit voormalige prooidieren zijn van buizerds dan dat er sprake is van een aanwezige levensvatbare populatie.

Roofvogels, zoals buizerds vangen veelvuldig hazelwormen zo blijkt uit onderzoek van Rob G. Bijlsma (De Takkeling 20(2), 2012). Wanneer een Hazelworm gepakt wordt begint deze als verdediging hevig te kronkelen.

Deze bewegelijkheid vergroot de kans dat de Hazelworm zich los weet te maken uit de klauwen van de roofvogel en in het plangebied valt. Dit is bijvoorbeeld een van de oorzaken waarom hazelworm en andere reptielen soorten soms in de bebouwde kom opduiken.

5 Conclusie

Kijkend naar de ligging, de kwaliteit, de omvang, het gebruik, en het beheer van het groen in het plangebied in relatie tot de habitateisen kunnen de volgende conclusies getrokken worden:

- Het plangebied is niet geschikt om als leefgebied te dienen voor een levensvatbare populatie van de Hazelworm.
- In de omgeving op minder dan 500m, komt geschikt leefgebied voor maar de grotere geschikte habitats liggen nog verder weg. Gezien de kleine actieradius is het niet aannemelijk dat vanuit deze gebieden hazelwormen het plangebied zullen gaan opzoeken. Bovendien zijn er allerlei barrières als gevolg van de geïsoleerde ligging en intensief gebruikte ontsluitingswegen die dit nog eens versterken.
- De ontwikkeling van het plangebied geeft geen aanleiding tot een nader onderzoek naar deze soort.

Bijlage 1: Bronnen

Websites:

www.verspreidingsatlas.nl

Literatuur:

- Veldgids Amfibieën en reptielen West- en Centraal Europa, determinatiesleutels, 143 soorten (vierde druk).
- Herkenning amfibieën en reptielen. Ravon. 2006.
- Het waarnemen van amfibieën en reptielen. Ravon. 2006
- Beheer van bosranden. KNNV. Tweede druk (2001)
- Ecologisch groenbeheer in de praktijk. IPC Groene Ruimte. Zesde druk (2017)
- De Nederlandse biodiversiteit. Nederlandse fauna deel 10. Leiden. 2010
- De Amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse fauna deel 9.
- Compensatie voor leefgebied en verplaatsing van een populatie hazelwormen. Tijdschrift Ravon.
- Hazelwormen: hapklare brokken voor buizerds. De Takkeling 20 (2). Rob G. Bijlsma.
- Inheemse reptielen als prooi voor andere organismen. De Levende Natuur.
- Monitoring Ecocorridor Zwaluwenberg. Juni 2018. RPS. Movares. Alterra.
- Reptielen als voer voor jonge buizerds. Tijdschrift Ravon. R.G. Bijlsma.

Bijlage 2: Foto-overzicht

Foto 1

Foto 2

Foto 3

Foto 4

Foto 5-1

Foto 5-2

Foto 6

Foto 7

Foto 8

Foto 9

Foto 10

Foto 11

Foto 12

Foto 13

Foto 14

Foto 15

Foto 16

Foto 17

Foto 18

Foto 19

Foto 20

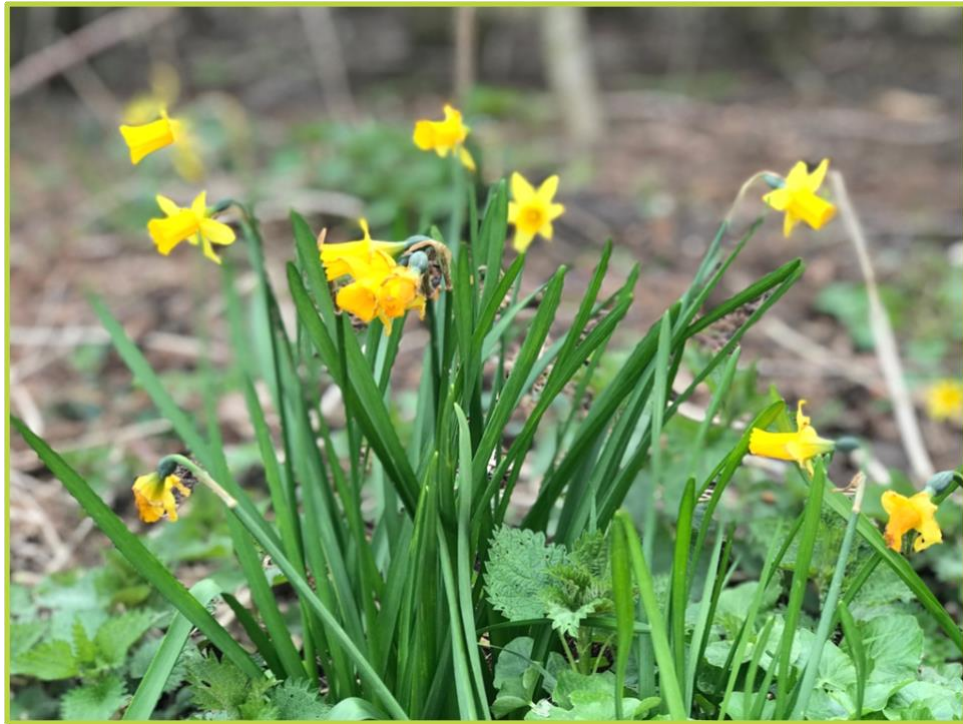

Foto 21

Foto 22

Foto 23

